

Zieliński, Józef

Wspomnienie o Leonie Ostrowskim

Przegląd Pruszkowski nr 1, 7-8

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Józef Zieliński

WSPOMNIENIE O LEONIE OSTROWSKIM

Ten zasłużony dla Pruszkowa człowiek urodził się dnia 23.IV.1893 r. w Kowlu. Był synem kolejarza. Szkołę średnią o mieszanym składzie narodowościowym ukończył w Łucku. W ówczesnej szkole carskiej programy historii Polski i literatury polskiej były bardzo skrócone i niekształcone. Wspólnie z kilkoma kolegami zorganizował tajne komplety tych przedmiotów. Całością kompletów kierował jego rówieśnik, Bolesław Krupiński - późniejszy zasłużony górnik PRL, przewodniczący Państwowej Komisji Górniczej.

Leon Ostrowski prowadził na tych kompletach jedną z grup, liczącą 15 osób, złączonych ideą patriotyczną, wypróbowanych przyjaciół na całe życie. Nie przerwały tej przyjaźni ani burze wojenne, ani okresy przymusowej rozłąki.

W roku 1915 Leon Ostrowski zawarł w Kowlu związek małżeński z warszawianką, nauczycielką języka polskiego, Stanisławą Filipkowską. Następnie wyjechał wraz z żoną do Samary. Wyższe studia ukończył na uniwersytecie w Moskwie. W 1921 powrócił wraz z żoną do kraju. Z logiczną dla swego powołania konsekwencją rozpoczął pracę pedagogiczną w gimnazjum otwartym głównie dzięki staraniom ówczesnej radnej miasta Pruszkowa z ramienia PPS, Konstancji Szczepańskiej.

Obecnie jest to liceum im. Tomasza Zana. Praca dla młodzieży, rekrutującej się wówczas przeważnie z wojennych sierot, umieszczonych w Bursie im. Konstytucji 3 Maja i w innych zakładach wychowawczych, była jego pasją życiową. Pracował w wyjątkowo trudnych warunkach. Szkołę zlokalizowano początkowo w domu mieszkalnym przy ul. Narodowej w dzielnicy Żbików. Szkole tej oddawał wszystkie swoje umiejętności i serce. Dzięki swym walorom, chociaż nie należał do żadnej z rządzących partii politycznych, w 1929 r. został w drodze konkursu mianowany dyrektorem Liceum im. Tomasza Zana w Pruszkowie. Obowiązki te pełnił do wybuchu II wojny światowej. W okresie okupacji był jednym z głównych organizatorów tajnego nauczania w Pruszkowie i Piastowie. Był jednocześnie nauczycielem matematyki, ostatnio w Liceum im. Hugona Kołłątaja w Warszawie.

Zmarł w Pruszkowie 11.VIII.1975 r., mając 82 lata. O zaangażowanym sumiennym wykonywaniu przez Niego obowiązków wychowawcy i nauczyciela wielu pokoleń wychowanków, dla których był zawsze serdeczny, świadczy fakt, że uważali Go za autorytet, za drugiego ojca. O patriotycznej postawie Leona Ostrowskiego, o wynikach Jego pracy nauczycielskiej świadczą następujące dane: 90% absolwentów Liceum T.Zana z czasów międzywojennych i okupacyjnych tajnego nauczania po egzaminach na wyższe studia otrzymało indeksy; niemal wszyscy aktywnie uczestniczyli w walce z hitleryzmem. 30% oddało swe życie w walce o wolność i niepodległość ojczyzny. Byli wśród nich między innymi: Absolwent z 1926 r. wychowanek bursy, Jan Oźdźyński; poległ w 1939 r. na Westerplatte. Absolwent z 1926 r. Antoni Jarząbek, lekarz; zamordowany przez gestapo. Absolwenci z 1926 r. to oficerowie: Józef Podgórski, Sławomir Cwiercia-kiewicz.

Absolwenci z 1934 r.: Bolesław Ostrowski - oficer 1 Armii Wojska Polskiego, odznaczony Krzyżem Walecznych. Tadeusz Szuster, żołnierz Polski Podziemnej - poległ w 1942 r. w Warszawie. Uczeń liceum Szeppa, harcerz, poległ śmiercią żołnierza w walce z okupantem. Absolwent z roku 1936, Wojciech Żukrowski, oficer artylerii, uczestnik kampanii wrześniowej i ruchu oporu, wybitny pisarz. Norbert Juchtmann, oficer Wojska Polskiego.

Juliusz Ostrowski, po powstaniu brał udział w akcji ratowania mienia kulturalnego Polski. Dziś jest inżynierem, jednym z budowniczych Trasy Łazienkowskiej.

Anna Pawełczyńska, bohaterka i ofiara nieludzkich doświadczeń w obozie w Brzezince, dziś docent Uniwersytetu Warszawskiego. I ja, absolwent z 1926 r. uczestnik ruchu oporu, organizowałem akcję pomocy dla kolejarzy pozostających bez pracy. Po upadku powstania, na prośbę przebywającego w Pruszkowie prof. dra Lorentza, zorganizowałem grupę dla ratowania przed wywozem do Niemiec mienia kulturalnego Polski. Ocenę tej akcji zawarł w piśmie 8.VII.1974 r. do autora niniejszego artykułu dyrektor Muzeum Narodowego prof. dr Lorentz:

"Ze wzruszeniem zawsze wspominam niezwykle ofiarną pracę związaną z ratowaniem dóbr kultury w czasie wojny i okupacji. Jeśli ta akcja dała tak wielkie rezultaty, to dlatego, że z niezwykle oddaniem i często bohaterstwem współdziałały szerokie rzesze społeczeństwa, wśród nich i ta grupa kolejarzy, którą tak pięknie Pan reprezentuje".

W całości kształcie działalności życiowej Leona Ostrowskiego wszystkie te wartości do ostatnich chwil Jego życia, przekazywał on młodzieży, kształtując jej postawy walki z wrogiem, a w czasie pokoju wpajając potrzebę pracy dla Polski.